

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της **ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ**

Προσκλητήριο στον Αδη

ΜΑΡΙΑ ΜΗΤΣΟΡΑ
Η κυρία Τασία
και ο Γουλιέλμος Καταβάθος
ΕΚΔ. Πατάκη, σελ. 136

«**Π**ερπατούσα στους δρόμους γύρω από τον Λυκαβηττό και ήθελα επιτέλους να πω σε κάποιον τι με στεναχωρεί». Περπατώντας στη γειτονιά της, τη Νεάπολη στο κέντρο της Αθήνας, η ηρωίδα του βιβλίου ανακαλύπτει δίπλα σε έναν κάδο ανακύκλωσης ένα πέρασμα, μια λακκούβα που οδηγούσε στον Κάτω Κόσμο. Από εκεί ξεπηδά το φάντασμα μιας μοδίστρας, της κυρίας Τασίας, που δείχνει πρόθυμη να επωμιστεί τη θλίψη της ηρωίδας. Τη φασματική κυρία Τασία συνοδεύει ένας εξίσου εξαϊλωμένος γάτος, ο Γουλιέλμος Καταβάθος. Αίφνης η στενοχωρημένη αφηγήτρια αποκτά μια φανταστική συντροφιά, μια νεκροασπλημένη Τασία (εκ του Αναστασία) και έναν Γουλιέλμο (εκ του θρυλικού Γουλιέλμου Τέλλου), που μαρτυρεί ότι κατά βάθος δεν υπάρχει τέλος. Πολύ βάθος εκεί κάτω, στο υπέδαφος του Αδη, οικείο λημέρι της Μαρίας Μητσόρα, όπου παλιά και μέλλοντα αδιάκοπα ανακυκλώνονται. Οι ηρωίδες της Μητσόρα, παραπλήσιες εκδοχές της

αυτοπροσωπογραφίας της, οδοιπορούν σε τοπία παραισθητικά, ερεβώδη, αλλά και διάστικτα από μοναχικά φωτάκια, από βραχύβια φεγγοβολήματα στην άκρη του ματιού. Στην τωρινή νουβέλα η αφηγήτρια τελεί ένα προσκλητήριο νεκρών. Ανασπιά από τις «ατέλειωτες αΐθουσες αναμωνής στα βάθη του χώρου και των αιώνιων στιγμών», πλάσματα-εκτοπλάσματα σημαίνοντα, στα οποία θέλει να παραθέσει ένα δείπνο. Θέλει να στρώσει στην αυλή της ένα τραπέζι για το δείπνο της Εκάτης, θεάς δεινής στα μυστικά και τα μυστήρια του Κάτω Κόσμου, καθώς και στη νεκρομαντεία, δηλαδή στη διακίνηση φαντασμάτων. Η γκροτέσκα θανατίλα στα έργα της Μητσόρα είναι αποκύημα μιας βαθιά θαμμένης λύπης. Η γραφή αποστάζει από τον ανεκδήλωτο λυγμό την παράνοια, την παραζάλη, τον καυτό πυρετό του πόνου. Τα μυθοπλαστικά συμβάντα ισορροπούν μεταξύ της φαιδρότητας και της ανείπωτης

οδύνης. Τα φαντάσματα, όλα ανδρών, που προσκαλούνται στο νεκρόδειπνο της ηρωίδας, ανασκαλίζουν μνήμες-μαχαιριές, είναι φορείς του πόνου που της κληροδότησαν. Αστράφτουν στη μνήμη της φευγαλέα σαν σπιθές, σαν καύτρες και πάντοτε την καίνε ξανά. Δεν πρόκειται για τραπέζωμα καταλλαγής και αλληλοσυγχώρεσης, αλλά για θανατόληπτη φαντασμαγορία, μια μυσταγωγία ακραίας απόγνωσης. Ένα τελετουργικό νεκροστόλισμα που δεν του λείπει η βακχεία. Είναι χειμώνας. Οι μέρες παγωμένες και θαμπές, λεπλατημένες από όλα εκείνα που κάθηκαν. Το φως κάτωχρο, τεφρό, μια ατέρμονη δύση, ο μόνιμος φωτισμός στα έργα της Μητσόρα. Ανασαλεύοντας μέσα σε χαραμάδες, άπνοα όντα λαχταρούν τη ζέση της ζωής. «Θέλουν με νύχια, με δόντια, με κεντριά να παλέψουν να ξεφύγουν από τη γαλήνη της ανυπαρξίας». Η αναμονή των φαντασμάτων απολήγει σε λόγια ανεπίδοτα

που σκορπίζουν στον κρύο αέρα. Ρίχνοντας επιστολές για την κυρία Τασία στην τρύπα του δρόμου που οδηγεί στον Αδη, η ηρωίδα αγωνιά να της μιλήσει για την απώλεια του καλοκαιριού. Ένας σφοδρός άνεμος είχε σαρώσει τη μαγεία του Αυγούστου. «Μουγκρίζοντας πίσω από την πλάτη μου, όλα τα σήκωσε και τ' άφησε να πέσουν από ψηλά και να σπάσουν». Οι επιστολές στην κυρία Τασία είναι ποίηση, ατόφια ολοσκότεινη ποίηση. Ερμητική, γριφώδης, αλλά πάνω απ' όλα σπαρακτική. Η γραφή της Μητσόρα μεγαλουργεί όταν παραφρονεί. Αποτολμά να κοιτάξει στο βάθος, στα τάρταρα, στον πάτο του πηγαδιού, όπου ενεδρεύει ένα είδωλο φανταστικό, λιμνάζοντας στο νερό της Στυγός. «Είδα τη βάρκα να γλιστράει στα σμαραγδένια υπόγεια νερά, τότε και τώρα και πάντα». Δαίμονες, φαντάσματα και τελώνια χοροστατούν σε ένα παράφορο ροβόλημα στην κοιλάδα του θανάτου. Η Μητσόρα έχει τη χάρη να μεταμορφώνει το σκοτάδι σε εκτυφλωτική γραφή και την απελπισία σε ονειροβασία. Η περιπτώσή της είναι μοναδική στα ελληνικά γράμματα, απολύτως ξεχωριστή.

